

ANT139 - PALEOANTROPOLOJİ'YE GİRİŞ

Prof. Dr. Ayla SEVİMEROL Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yanlıları
Hominid/Hominin kavramları nelerdir? İlk homininler hangileridir? *Homo* öncesi homininlerden *Sahelanthropus*, *Orrorin*, *Ardipithecus*, *Australopithecus*, *Paranthropus* ve *Kenyanthropus* cinslerinin özellikleri nelerdir?

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

BU HAFTA ve SONRAKİ HAFTALAR

Üst aile

Hominoidler

insanlar ve tüm kuyruksuz iri maymunlar (apeler)

Aile

Hylobatidler
(küçük boyutlu hominoidler:
jibonlar ve siamanglar)

Pongidler
(büyük apeler:
orangutanlar,
goriller,
şempanzeler
ve bonobolar)

Hominidler
("biz" = bipedal
hominoidler)

Eski

Üst aile

Hominoidler

insanlar ve tüm kuyruksuz iri maymunlar (apeler)

Aile

Hylobatidler
(küçük boyutlu hominoidler:
jibonlar ve siamanglar)

Hominidler
(büyük boyutlu hominoidler:
orangutanlar, goriller, şempanzeler,
bonobolar ve insanlar)

Alt aile

Pongineler
(orangutanlar)

Gorillineler
(goriller)

Hominineler
(bonobo, şempanze
ve insanlar)

Oymak

Paninler
(bonobo ve şempanzeler)

Homininler
("biz" = bipedal
hominoidler)

Yeni

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

ÜST AİLE

Hominoidea

AİLE

Hylobatidae
(Jibonlar)

Hominidae
(Hominidler)

ALT AİLE

Ponginae
(Ponjineler)

Gorillinae
(Gorillineeler)

Homininae
(Hominineeler)

OYMAK

Panini
(Paninler)

Hominini
(Homininler)

CİNS

4 farklı cins

Pongo

Gorilla

Pan

Homo

BUGÜN
YAŞAYAN
TÜRLER

Yaklaşık 20 tür

Pongo pygmaeus
(Borneo Orangutanı)

Gorilla gorilla
(Batı Gorili)

Pan troglodytes
(Şempanze)

Homo sapiens
(Günümüz insanı)

Pongo abelii
(Sumatra Orangutanı)

Gorilla beringei
(Doğu Gorili)

Pan paniscus
(Bonobo)

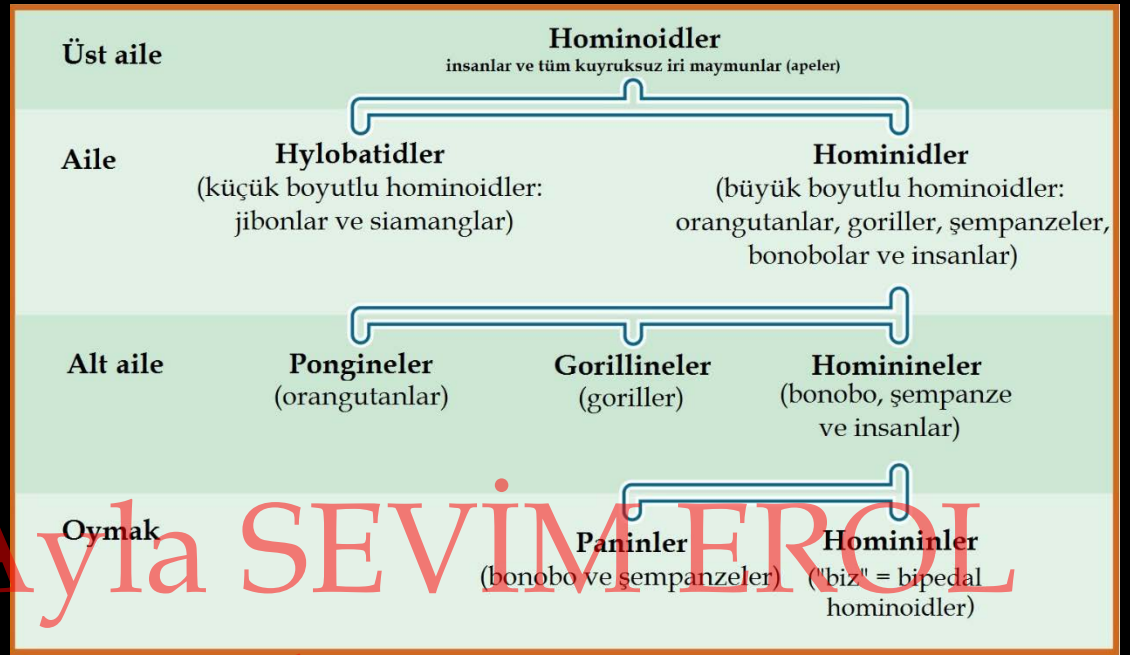
NEW!

Pongo tapanuliensis
(Tapanuli Orangutanı)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıkları

Homininler

Dört önemli özellik:

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

1. Dik yürüme → En önemli özellik sayılabilir

2. Görece büyük beyin

3. Diş ve çene boyutlarında küçülme

4. Alet üretimi ve kullanımı

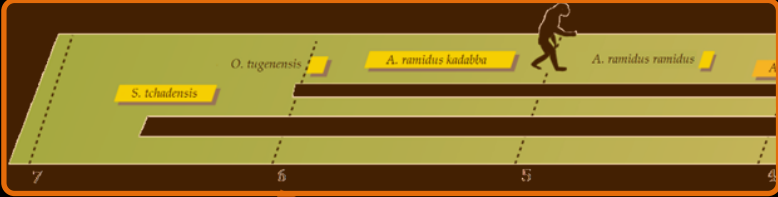
Mozaik evrim

şeklinde, farklı

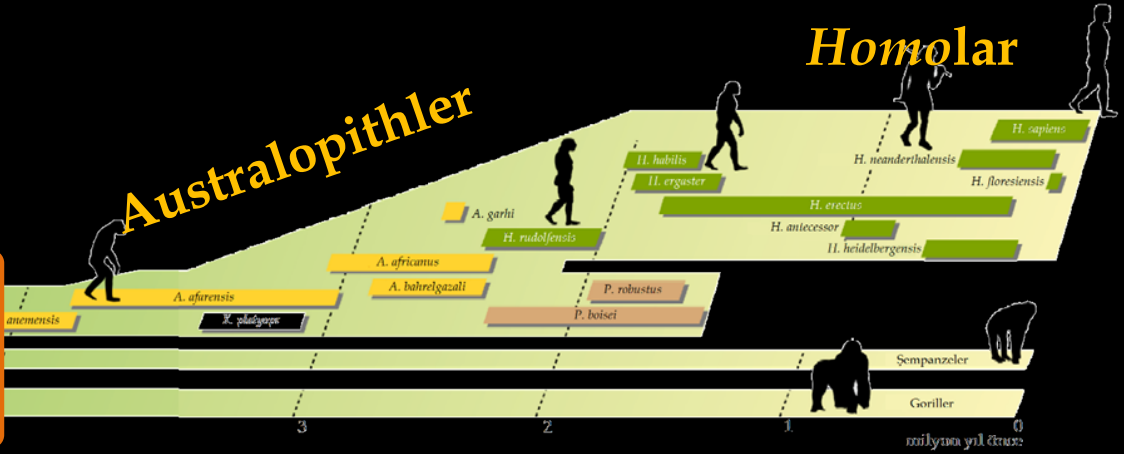
zamanlarda

evrimleşiyor

Australopith Öncesi

Australopithler

Homolar

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

7

6

5

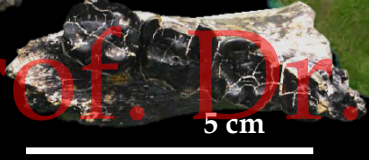
Sahelanthropus tchadensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Sahelanthropus tchadensis

5 cm

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansuları

- Bulunan en yaşlı hominin (tartışmalı)
- Michel Brunet ve ekibi tarafından 2001'de Orta Afrika'daki Toros - Menalla'da (Çad)

bulunuyor

- 9 kraniyal buluntu
- Yaklaşık 7 - 6 milyon yıl yaşında

- Beyin hacmi yaklaşık 360 – 370 cm³

- Çok büyük ve çıkık kaş kemerleri

- Kafada sagittal sırt

- Küçük ve dikey yüz

- Görece küçük köpek dişleri

- Foramen magnum kafanın altına

yakın

Toumaï

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

- Postkranial buluntu yok
- Lokomasyonuna dair bilgi az
- Hominin durumu tartışmalı

Orrorin tugenensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Orrorin tugenensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

- Brigitte Senut, Martin Pickford ve ekibi tarafından 2000'de Doğu Afrika'daki

Tugen Tepeleri'nde (Kenya) bulunuyor

- En az 5 kişiyi temsil eden 20 buluntu
- Yaklaşık 6 milyon yıl yaşında

- Güçlü bir hominin atası adayı
- Ape ve australopith arası dişler
- Femuru dik yürümeye işaret

ediyor

- Dik yürüme australopith

benzeri

- Parmaklar kavrayıcılığa sahip
- Hayvansal buluntulara göre yaşadığı bölge galeri ormanları ve sulak bölge yakını

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- Dişler hariç kafa kemiği yok

Ardipithecus kadabba

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Ardipithecus kadabba

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

• Yohannes Haile-Selassie tarafından

1997'de Doğu Afrika'daki Middle Awash

bölgesinde (Etiyopya) bulunuyor

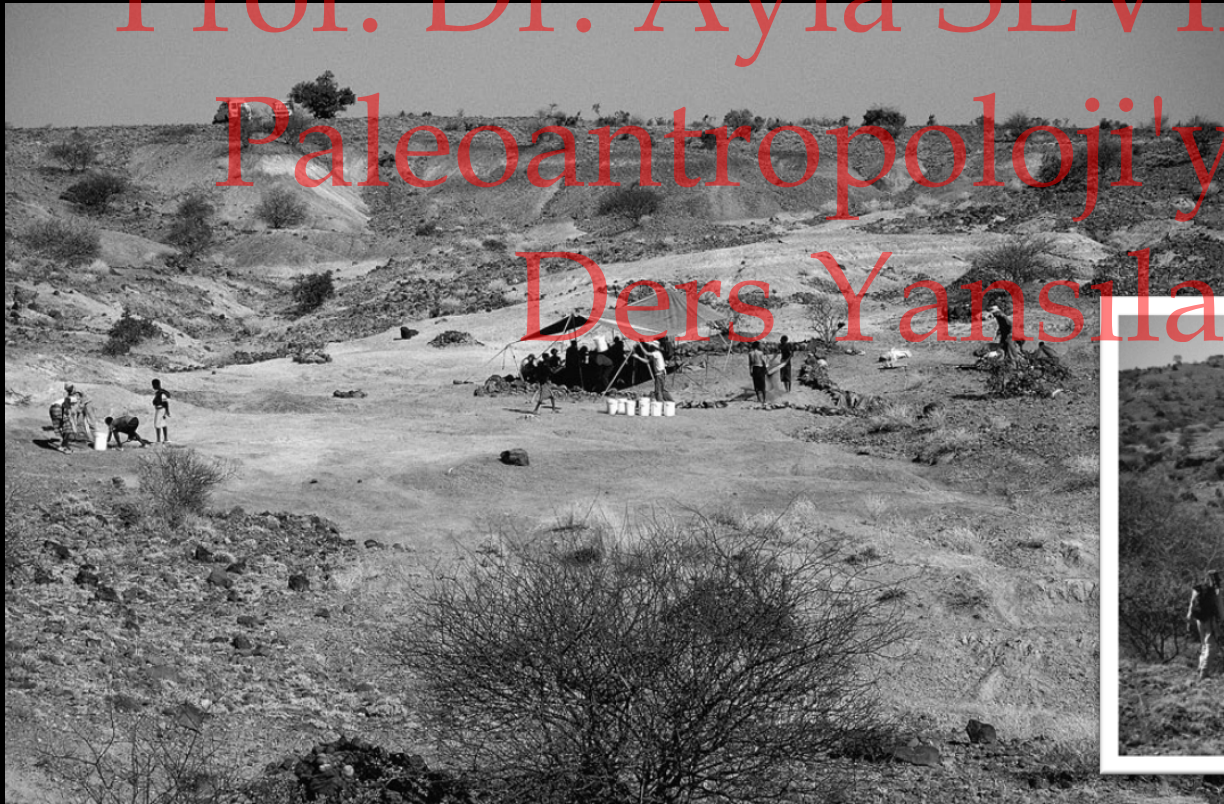
• En az 7 kişiyi temsil eden 10'dan fazla

buluntu

• Yaklaşık 5,8 – 5,2 milyon yıl yaşında

Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansuları

- Öncelikle *Ardipithecus ramidus kadabba* olarak tanımlanmış
- Şempanze benzeri özellikleri çok olsa da insanımsı özellikleri de var
- Ağaçlık – çimenlik karması bir ortamda yaşamış
- Dik yürüdüğü tahmin edilir
- Parçalı iskelet buluntuları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Ardipithecus ramidus

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansıları

Ardipithecus ramidus

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

- İlk kez Tim White, Yohannes Haile-Selassie ve ekibi tarafından 1992'de Doğu

Afrika'daki Middle Awash - Gona

bölgesinde (Etiyopya) bulunuyor

- Daha sonra 2009'da çok iyi korunmuş

başka bir iskelet daha yayımlanıyor

- Yaklaşık 50 kg ve 120 cm
- 300 – 350 cm³ beyin hacmi
- Günümüz insanları gibi olmasa da dik yürüyor
- Ağaç yaşamına da uygun el ve ayak anatomisi var
- Bu kadar sağlam durumda olan en yaşlı hominin fosili
- Bir hominindeki bilinenen büyük canine dişine sahip
- Yaklaşık 4,4 milyon yaşında

Ardi

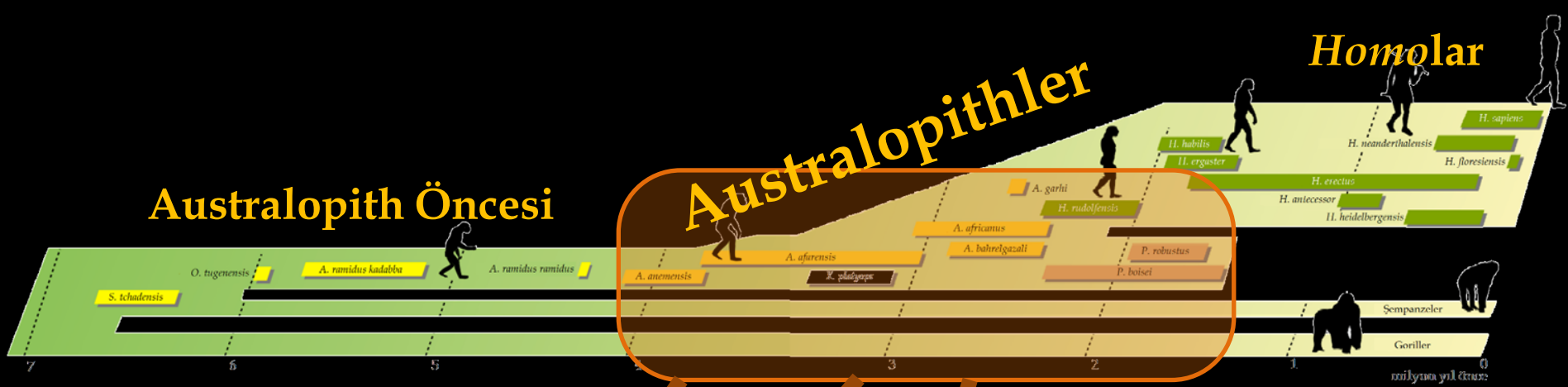

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Homolar

Australopith Öncesi

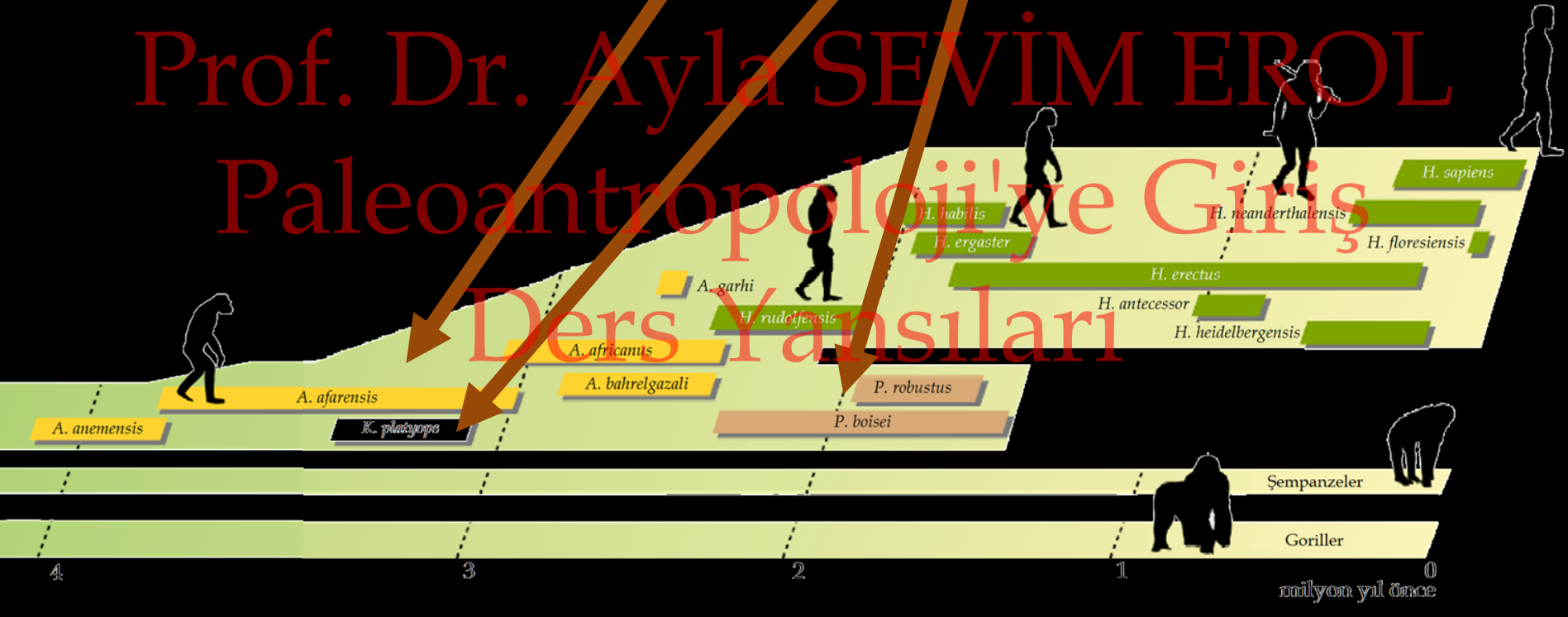
Australopithler

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

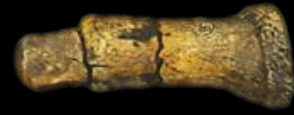
Ders Yansıları

Australopithecus anamensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Australopithecus anamensis

• İlk fosil 1965'te Doğu Afrika'daki Kanapoi

bölgesinde (Kenya) Bryan Patterson ve ekibi

tarafından bulunuyor

• Asıl buluntular 1994 - 1997 arası Meave

Leakey ile 2006'da Tim White ve ekibi

tarafından bulunuyor

• Yaklaşık 4,2 - 3,9 milyon yaşında

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

- Kalın mineli büyük dişler
- Hem yumuşak, hem sert besinleri içeren bir beslenme
- Buluntu yeri göl kenarındaki ağaçlık bölgelerde yaşadığına işaret ediyor

KNP-KP 29281

KNP-KP 29283

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

- Tam bir kranyum yok
- *Ar. ramidus* ile *Au. afarensis* arasında bir tür olduğu düşünülüyor

Australopithecus afarensis

Kadanuumuu

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Australopithecus afarensis

• İlk kez 1975'te bulunuyor, fakat 1930'larda

bulunan bazı fosiller de *Au. afarensis* sayılıyor

• Günümüzde 400'den fazla fosil buluntusu mevcut ve neredeyse vücudun her parçasını

temsil eden bir kemik var

• En iyi bilinen hominin türü sayılabilir

• Yaklaşık 3,6 – 3,0 milyon yaşında

- Bipedal lokomasyon
- Yaklaşık 387 – 550 cm³ beyin hacmi
- İleri çıkık yüz
- Arkaya eğimli maxillar dişler
- Üst lateral incisive dişler ile canine dişleri arasında diastema
- İnsanıninkine benzer kısa ve geniş pelvis
- Uzun ön kollar
- Kısa femur
- Kemerli ayak yapısı

AL 200-1

Lucy

Lucy

Selam

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Lucy (AL288-1)
Etiyopya, 1974

Lucy

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Lucy

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Lucy

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

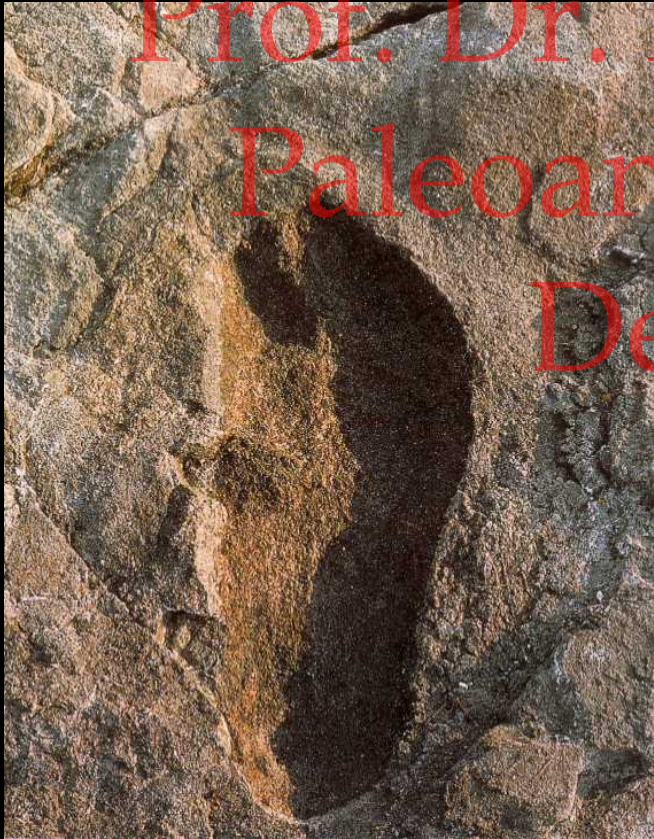
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Lucy

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Australopithecus africanus

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Australopithecus africanus

"Taung Child"
(Taung 1)

- İlk kez 1924'te Raymond Dart tarafından

Taung'da bulunuyor ve genusa ismini veriyor.

- Robert Broom Mrs. Ples'i 1947'de buluyor.

- Güney Afrika'da, Sterkfontein gibi

mağaralarda buluntular mevcut

- Yaklaşık 3,3 - 2,1 milyon yaşında

- Bipedal lokomasyon
- Yaklaşık 400 – 560 cm³ beyin hacmi
- Görece kısa yüz
- *Homo* genusuna benzer özellikler taşır
- Dişler görece daha küçük
- Eğimli omurluk yapısı

Mrs. Ples
(STS 5)

STS 52

STS 14

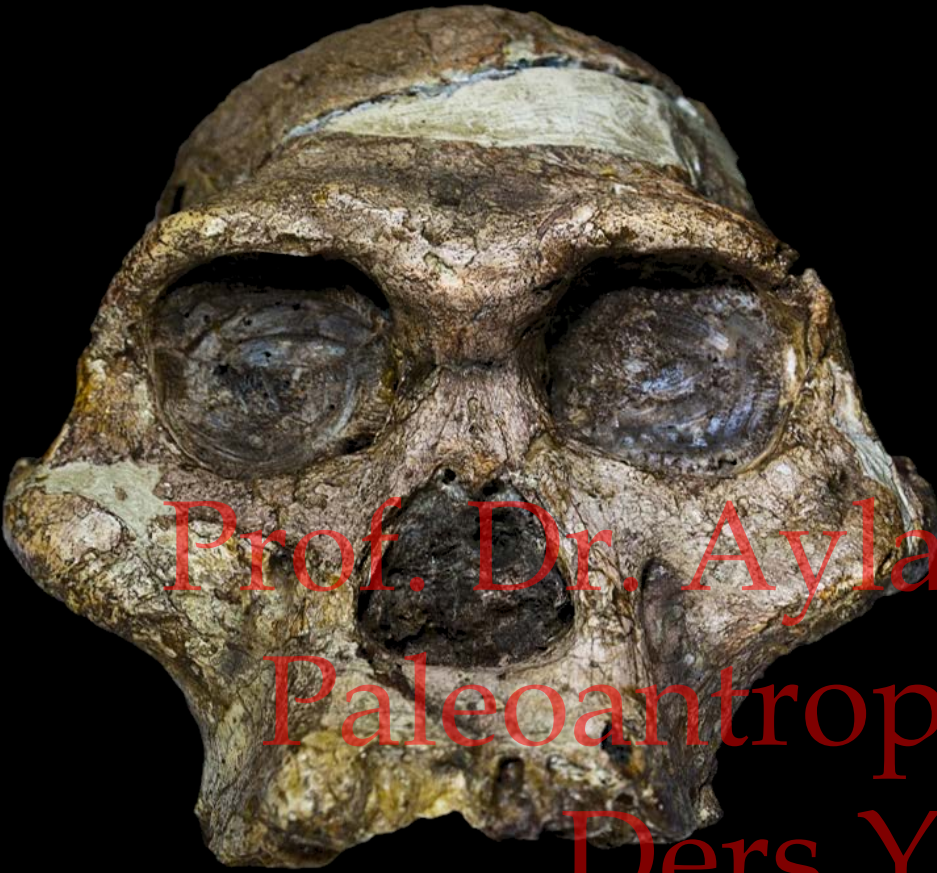
Taung Child
(Taung 1)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Plesianthropus transvaalensis

Australopithecus africanus

"Mrs. Ples"
(STS 5)

En genç *A. africanus*
(2,1 my)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

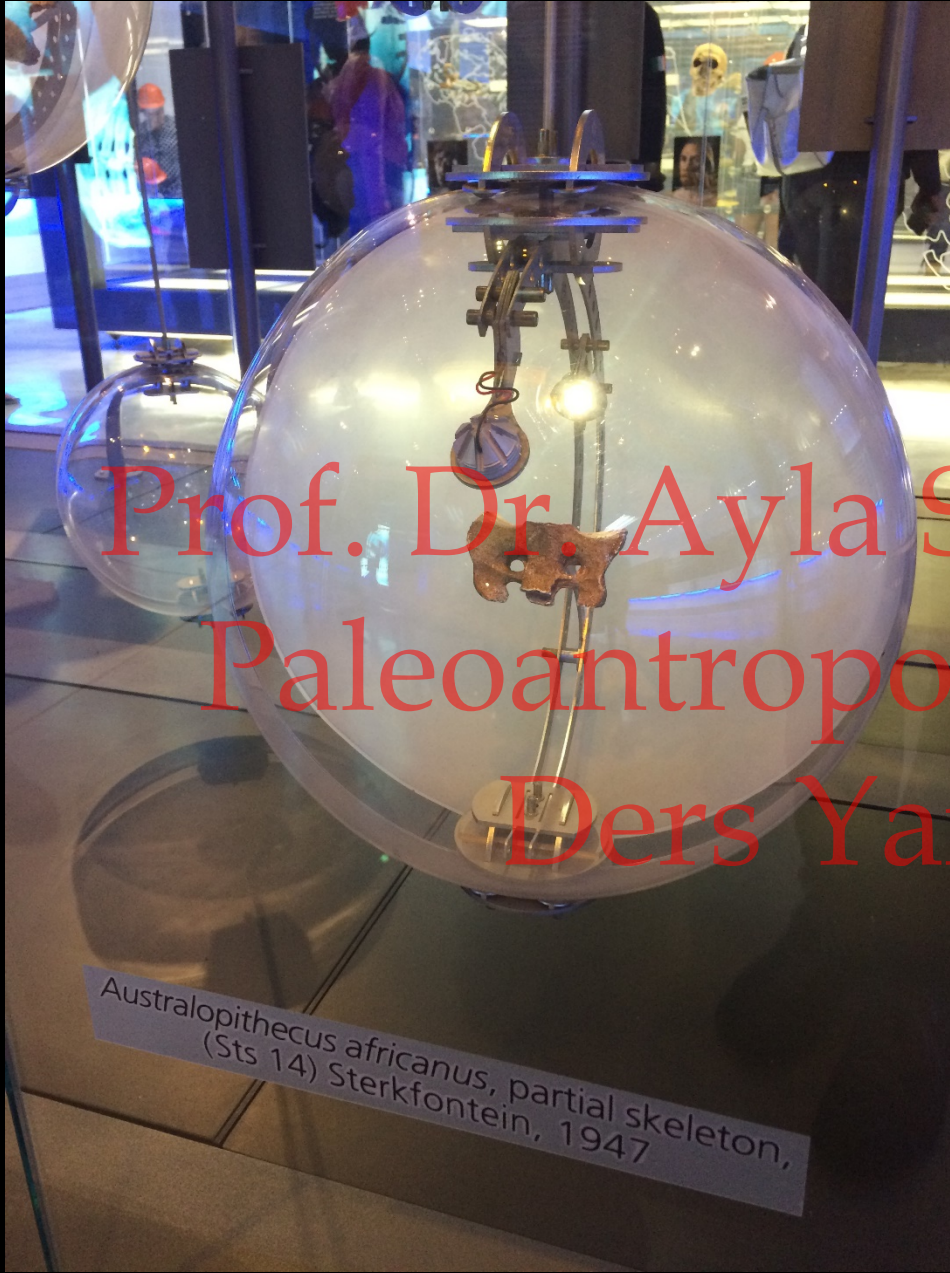
"Taung Child"
(Taung 1)

Australopithecus africanus,
"Taung Child" skull, Taung, 1924

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

MLD 2

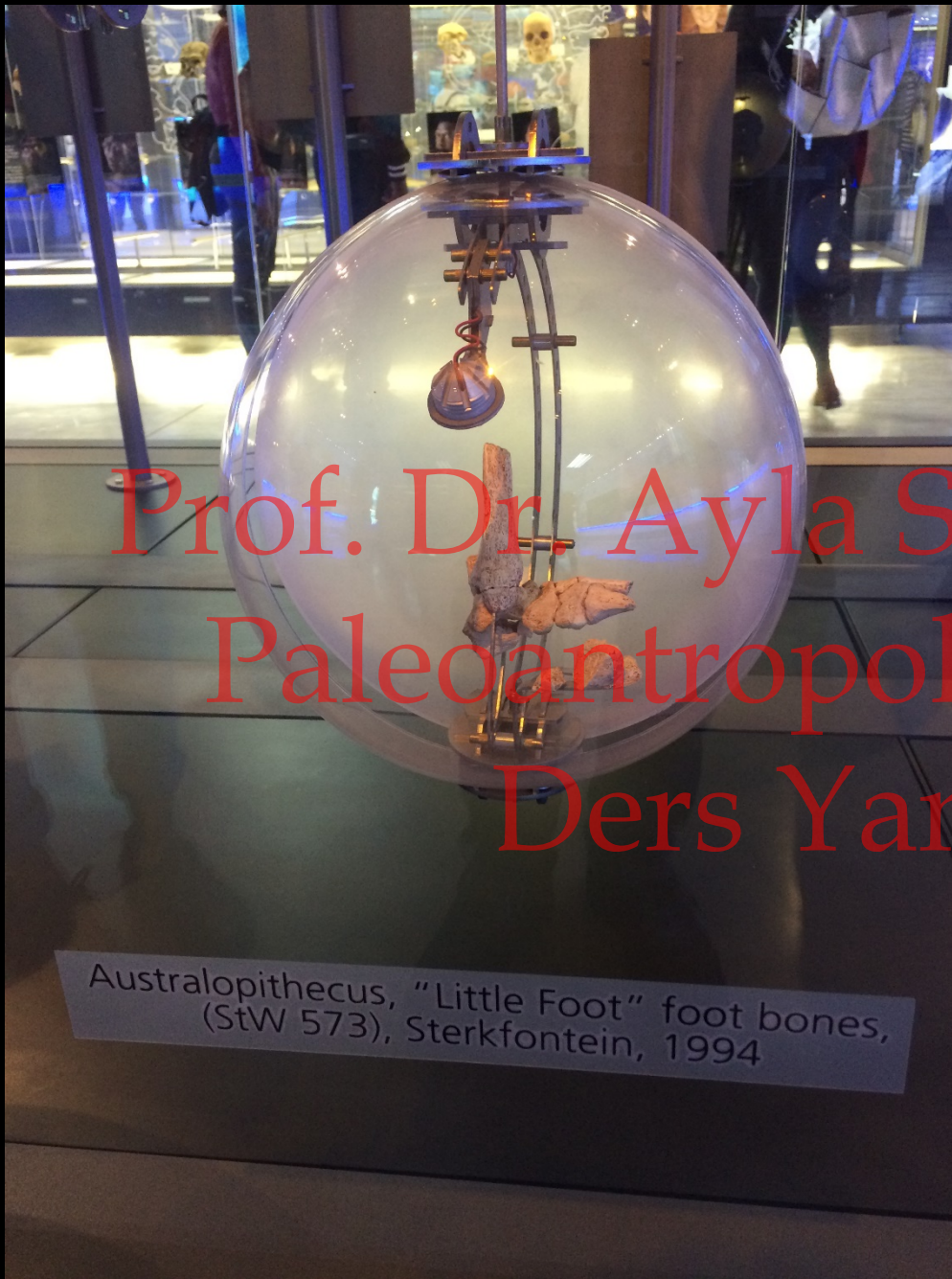

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

STS 14

Australopithecus africanus, partial skeleton,
(Sts 14) Sterkfontein, 1947

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

"Little Foot"
Ayak kemikleri

(STW 573)

Australopithecus, "Little Foot" foot bones,
(StW 573), Sterkfontein, 1994

Australopithecus prometheus?